

شرق شناسی و ایران شناسی در فرهنگستان علوم اتریش

◆ دکتر نصرت الله رستگار

پژوهش‌های شرق‌شناسی در کشور اتریش پیشینه‌ای طولانی دارد و شروع آن حداقل به قرن هجدهم میلادی بر می‌گردد. در سال ۱۷۵۴ "فرهنگستان شرقی امپراطوری- پادشاهی (K.k. Orientalische Akademie)" در وین تاسیس شد تا به تربیت شرق‌شناسان مورد نیاز حکومت هابسبورگ بپردازد. مهم‌ترین فارغ‌التحصیل "فرهنگستان شرقی" هامر پورگشتال است که می‌توان او را پایه‌گذار شرق‌شناسی و ایران‌شناسی علمی در اتریش نامید. وی در سال ۱۸۰۹ اقدام به تاسیس نشریه‌ی ادواری- ادبی "گنجینه شرق" نمود که تا سال ۱۸۱۹ مقالات و متون زیادی منجمله در باره زبان و ادبیان و فرهنگ اسلامی ایران در آن منتشر شد. هامرپورگشتال در سال‌های ۱۸۱۳ تا ۱۸۱۴ دیوان اشعار حافظ را به آلمانی ترجمه و منتشر کرد. یوهان ولفگانگ گوته، شاعر معروف آلمانی، در ایام این ترجمه را مطالعه و بر پایه‌ی آن "دیوان غربی- شرقی" خود را سرود.

یکی از اقدامات اساسی هامرپورگشتال که از نظر تاریخ علم در اتریش بسیار مهم است، تلاش وی برای تاسیس "فرهنگستان علوم اتریش" بود که سرانجام در سال ۱۸۴۷ متحقق گردید و خود او تا سال ۱۸۴۹ ریاست عالی‌ه آن را بر عهده داشت. بدین ترتیب پژوهش‌های ایران‌شناختی در اتریش از سال ۱۸۴۷ به بعد در "فرهنگستان علوم اتریش" نیز مابوایی جدید پیدا کرد که تاکنون ادامه یافته

است. مطالعات ایران‌شناختی در سال‌های ۱۹۶۹ تا ۲۰۰۲ در "کمیسیون ایران‌شناسی" فرهنگستان علوم اتریش متمرکز شده بود. گسترش دامنه‌ی پژوهش‌های این کمیسیون و نیاز به توسعه‌ی آن، فرهنگستان علوم را بر آن داشت تا در اول نوامبر ۲۰۰۲ یک "انستیتوی ایران‌شناسی" تاسیس کند. باید در نظر داشت که کرسی و رشته‌ی تحصیلی "ایران‌شناسی" در هیچ یک از دانشگاه‌های کشور اتریش وجود ندارد و فقط انستیتوی مزبور از یک طرف پروژه مرکزی کمیسیون سابق یعنی کار تالیف بقیه جزوات کتاب ۱۱ جلدی "نامنامه ایران" را ادامه می‌دهد و از طرف دیگر در چارچوب جدید پژوهش‌های علمی خود، فرهنگ قدیم و جدید ایران و نیز فرهنگ‌های متأثر از آن را (Iranianate civilizations) در حوزه تمدن‌های مناطق آسیای نزدیک، میانه و جنوبی

بررسی می‌کند.

این انستیتو میانی روش‌شناسی خود را بر اساس برداشت و تبیینی قرار داده است که در سال ۱۹۸۳ در مجمع موسسان "انجمن ایران‌شناسی اروپا" در رم برای مفهوم "ایران‌شناسی" مشخص گردید و روش‌های متعدد و ابعاد علمی وسیعی برایش در نظر گرفته شد، منجمله روش‌های مطالعات "فرهنگ شناختی (Cultural Studies)"، "جامعه‌شناسی"، "زبان‌شناسی"، "هنرهای زیبای ایرانی و اسلامی"، "علم ادبیات"، "علم تاریخ"، "انسان‌شناسی فرهنگی". بدین ترتیب زبان‌شناسی "شاخه‌های زبان‌های ایرانی" و سنت‌های تاریخی و ادبی وابسته به آنها در ازمنه‌ی گذشته (عهد باستان، دوره‌ی میانه و اوایل قرون وسطی) یکی از فعالیت‌های متعدد انستیتو را تشکیل می‌دهد. آگاهی از این که "دنیای ایرانی (iranien monde)" با پیدایش و رشد "اسلام" از لحاظ فرهنگی به شدت دگرگون شد، باعث گردید که زمینه‌های دیگری هم به پژوهش‌های ایران‌شناسی اضافه شود، مثلاً: "زبان‌شناسی زبان‌های جدید ایرانی"، "فارسی‌شناسی"، مطالعات مربوط به "قرون وسطی" (پژوهش ادبیات و تاریخ این دوره)، همین‌طور "تاریخ معاصر" و بخش‌هایی از "علم جدید ادبیات"، "انسان‌شناسی اجتماعی" و "انسان‌شناسی فرهنگی".

این فعالیت‌های جدید از نظر گاه منطقه‌ای متوجه کشورهای ایران، افغانستان و تاجیکستان

انستیتوی مزبور
برای همکاری در
پژوهش‌های
بین‌المللی
برنامه‌هایی در
دست تهیه دارد

است که زبان رسمی آنها ایرانی (فارسی) می‌باشد اما مناطق تاریخی تحت نفوذ فرهنگ ایرانی را نیز از نظر دور ندارد: منطقه آناتولی پیش از دوره عثمانی، برخی از مناطق قفقاز، جنوب غربی آسیای میانه و محدوده‌های تاریخ فرهنگ متأثر از اسلام در شبه قاره هند و پاکستان، ضمن این که تمامی این مطالعات در برنامه کاری انستیتوی ایرانشناسی فرهنگستان قرار دارد، چارچوب پژوهشی دیگری نیز برای برنامه دراز مدت آن تعبیه شده که مربوط به مطالعه فرهنگ‌های متأثر از فرهنگ ایرانی بوده و در آن عمدتاً موضوع تطور تاریخی پدیده‌های سنتی و مدرن این فرهنگ‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. (between tradition and modernity) در این زمینه پروژه‌هایی به اجرا گذاشته خواهد شد تا در آنها پدیده‌های فرهنگی و توسعه آن در عصر جدید از این دیدگاه بررسی شود که کدام موارد و هر یک تا چه حدی به فرهنگ‌های سنتی تعلق دارد و یا بر اثر مرادفات و اشکال گوناگون ارتباطات جدید و جهانی (یعنی در مراحل اولیه جهانی شدن) تحت

این انستیتو در زمینه‌های متعدد ایرانشناسی در اتریش به تحقیق می‌پردازد

منتشر شد. هم اکنون نیز ترجمه آلمانی قدیمی‌ترین کتاب طب به زبان فارسی یعنی "حقایق الادیویه" ابو منصور موفق هروی که اتو فن ملتسر نیم قرن پیش انجام داده و نیز: "فرهنگ فارسی-آلمانی" او در مرحله‌ی ویراستاری است. ترجمه آلمانی "تاریخ و صاف" که در قرن ۱۹ به وسیله‌ی هامر پور گشتال صورت گرفته بود (ج ۲ تا ۵) نیز برای چاپ آماده می‌شود.

انستیتوی ایرانشناسی فرهنگستان اتریش برای همکاری در پژوهش‌های بین‌المللی نیز برنامه‌هایی در دست تهیه دارد، منجمله پروژه‌های "مینیاتورهای شاهنامه" (دانشگاه کمبریج)، "هویت‌های ایرانی (CNRS پاریس)"، ایجاد شبکه‌ی پژوهش‌های ایرانشناسی اروپای مرکزی (Network of Iranian Studies) تا محققان بتوانند در همایش‌ها و کارگاه‌های پژوهشی این مرکز با مطالعات یکدیگر آشنا شده و با هم به تبادل نظر به پردازند، همچنین برنامه‌ریزی برای برپایی "ششمین کنگره مطالعات ایرانشناختی اروپا" در سال ۲۰۰۷ میلادی در وین.

تاثیر عوامل خارجی قرار گرفته‌اند.

به تبعیت از سنت ایرانشناسی فرهنگستان علوم اتریش، علاوه بر زمینه‌های پژوهشی ذکر شده، به موضوعاتی که احياناً به اتریش ارتباط داشته باشند، نیز توجه می‌شود. به طور مثال برگزاری همایش بین‌المللی "ایرانشناسی در اروپا، دیروز، امروز، فردا" که در سال ۲۰۰۲ در گراتس برگزار شد و یا "فهرست نسخ خط فارسی موجود در کتابخانه ملی و آرشیو دولتی اتریش" که با همکاری استاد ایرج افشار تهیه و در تهران و وین

اگر دست برآید هو نمل باش کریم

کرت دست نیاید هو سره باش آزاد

آسایشگاه خیریه کهریزک

مرکز نگهداری، آموزش و توانبخشی معلولین و سالمندان

KCF

جاده قدیم قم، بعد از بهشت زهرا، انتهای کهریزک، بلوار دکتر حکیم‌زاده

مرکز تلفن: ۸-۱۶۱۶-۵۲۰۲۹۰۰ موبایل: ۵۲۰۲۹۰۰ فاکس: ۲۵۲۲۹۸۸-۲۲۹

حساب جاری ۲۲۲۱۵ بانک ملی شعبه استقامت‌نجات‌الهی، کد شعبه ۲۵۲

حساب جاری ۷۰۱ بانک صادرات، شعبه باقرشهر، کد شعبه ۱۲۴۸

www.kahrizak.ngo

همچنان نیازمند یاریتان هستیم

شرکت نیهائوس

API, NFPA20, UL/FM, ISO, DIN

شرکت نیهائوس پمپ و توربین

تولید کننده انواع پمپ های سانتریفوژ بر اساس درخواست مشتری و مبتنی بر استاندارد

تلفن: ۰۲۱-۲۶۵۵۷۴۴ فاکس: ۲۶۵۱۶۹۵